

ponadto - 1945

*et. przekazane
do Jednostki
651/WSK*

+
JEZIERSKA Wanda
zam. Goedel

AK
okr. koddz
ob. koddz
KG
1 oddz.

(1890-1944)

1312 | WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — JEZIEWSKA Wende.....
Zam. Goedel.....

1312/WSK

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa ✓

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora ✓

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora ✓

II. Materiały uzupełniające relację —

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora —

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945) —

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

IV. Korespondencja —

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓

VI. Fotografie —

I/1 RELACJA WŁAŚCIWA

- Relacja oprac. przez Jerzego Jedrzejewskiego, kōdz', b.d.,
mjs. Ksewól, k. 2, s. 1-3.

Jarzy Jędrzejowski
Rejna 60 m. 110
01-134 L ó d ź
tel. 52-48-51

Wanda Jezierska - Goedel

1890
Wanda Jezierska-Goedel urodziła się 24.1.1890 r. w rodzinie mieszczańskiej w Łodzi rodzinie kupieckiej z ojca Edwarda Jezierskiego i matki Wilhelminy Jezierskiej z domu Ast, którzy byli właścicielami posesji i sklepu galanteryjnego przy ul. Konstantynowskiej 24 /11 listopada, obecnie Obr. Stalingradu/. Była najstarszą, spokojną i bardzo wrażliwą córką 5-osobowego rodzeństwa. Do szkół uczęszczała w Łodzi i Krakowie /szkoła SS Franciszkanek przy Kościele św. Anny/. W 1911 r. wyjechała do Monachium, gdzie studiowała w tamtejszej Akademii Sztuk Pięknych i uczestniczyła w życiu kulturalnym kolonii polskiej w tym mieście. W czasie I wojny światowej wyszła za mąż za kolegę szkolnego Karola Goedela, który tym małżeństwem uratował ją przed internowaniem jako obywatelki rosyjskiej. Po wkroczeniu wojsk niemieckich do Łodzi i rozwodzie, powróciła do domu rodzinnego, gdzie poza pracą malarską, włączyła się w nurt działalności niepodległościowej, pracując wraz z siostrami w Lidze Kobiet. Po odzyskaniu niepodległości pracowała jako maszynistka w Ministerstwie Spraw Wojskowych - II Oddział w Gdańsku i Warszawie. W 1925 r. powróciła do Łodzi, gdzie zajęła się malarstwem i udzielała się w Samopomocy Społecznej Kobiet. Należała do Zw. Plastyków w Łodzi, wybrana również do Zarządu tego Związku. Do grona jej przyjaciół, malarzy łódzkich, należała m.in. Grażyna Mackiewicz, Elza Mazurkiewicz, Brzozowski, Budzinski, Chwaliszewski, Karol Ende in. Wystawiała swoje obrazy na corocznych wystawach w Galerii Sztuki w Parku Sienkiewicza udokumentowanych katalogiem, jeden z obrazów w "Zachęcie" w Warszawie oraz w Salonie malarza Karola Ende przy ul. Narot 8. Specjalnością jej były portrety zwykłych osób potraktowane z dużą sympatią do nich, ujawniające indywidualne cechy fizyczne i psychiczne postaci portretowanych oraz martwa natura /kwiaty/, malowane farbą olejną i pastelą, poza tym malowanie kwiatów na ceramice /wazy, talerze/. Z chwilą wybuchu II wojny światowej i wkroczenia Niemców do Łodzi wraz z siostrami i najbliższą rodziną rozpoczęła pracę

1/1/2

konspiracyjną w podziemnej organizacji wojskowej: Służba Zwycięstwu Polski, Związek Walki Zbrojnej, Armia Krajowa. Mieszkanie było jednym z najważniejszych punktów kontaktowych na terenie Łodzi i województwa łódzkiego. Zajmowała się wynajmowaniem kwater dla ludzi ukrywających się, przenosiła pocztę. Znając biegle język niemiecki, wykorzystywana była do zbierania informacji o nastrojach wśród Niemców oraz tłumaczenia prasy i książek o tematyce wojskowej i politycznej.

Pracą malarską zajmowała się sporadycznie, malując głównie portrety najbliższych członków rodziny i przyjaciół.

W dniu 7.3.1941 r. została wraz z całą rodziną aresztowana i przebywała do dnia 19.9.1941 r. w więzieniu /Polizei Gefäng-niss/ na rogu ul. Gdańskiej i Obr. Stalingradu.

Gen.dr Zygmunt Walter-Janke w książce pt. "W Armii Krajowej w Łodzi i na Śląsku" tak pisze o tym aresztowaniu: "Wreszcie wpadł jeden z najważniejszych lokali kontaktowych przy ul. 11 Listopada 24. Na rogu Gdańskiej czekał na mnie szef saperów - kapitan, który niedawno przybył do nas z Generalnej Guberni. Na mój widok wyraźnie się ucieszył. Idziecie pod Nr 24? Tak. No to nie pójdziecie.

Ważę w nocy zabrane wszystkich do więzienia na Gdańską. Została tylko babcia z malenką Danusią. W domu kocioł. Wszystkie wyloty ulic są obstawione przez naszych, żebyście nie wpadli".

Po wyjściu z więzienia powróciła do swych prac i obowiązków, Jesienią 1942 r. Wanda, w obawie aresztowania została przeniesiona przez organizację do Warszawy, gdzie przy ul. Mochackiego prowadziła jeden z punktów kontaktowych Komendy Głównej Armii Krajowej Oddziału I. Na skutek zaistniałej sytuacji w domu rodzinnym w Łodzi, po ponownym aresztowaniu i wywiezieniu do oświęcizna jej siostry Janiny Żyźniewskiej, wiosną 1943 r. powróciła do Łodzi. Jeszcze w lutym 1940 r. udzielała m.in. pomocy 3-osobowej żydowskiej rodzinie Alfreda Rappaporta, którym dała polskie "lewo" dokumenty i wystarała się o locus w mieszkaniu domu przy ul. Mielczerskiego, w mieszkaniu sióstr Wągrowskich.

W połowie 1942 r. rodzina Rappaportów została aresztowana przez gestapo. W więzieniu, Janina Żyźniewska, siostra Wandy, spotkała dwie panie Rappaport oraz właścicielki mieszkania i prosiła aby ją obciążyły a nie Wandę, gdyż i tak ma skierowanie do obozu koncentracyjnego.

11/3

Sprawa wydawała się już ostatecznie załatwiona, gdy we wrześniu 1943 r. przybył do mieszkania Wandy, Alfred Rappaport informując, że nie był aresztowany, uciekł i ukrywa się. Wanda uwierzyła i zamiast opuścić mieszkanie, nie zmieniła adresu i w dwa dni później została aresztowana przez dwóch gestapowców. Przebywała w więzieniu przy ul. Gdańskiej 13 /Frauengefängnis/. W czasie śledstwa, pomimo bicia, zapierała się wszystkiego. Po przeprowadzonej konfrontacji z Rappaportem, została skierowana w listopadzie 1943 r. do obozu koncentracyjnego Oświęcim /Frauenlager, blok 24 Nr obozowy 67202/. Chora, pobita i załamana psychicznie, gdyż jej subtelna natura nie wytrzymywała obozowych przeżyć, zmarła 2.1.1944 r.

Pozostały po niej listy z więzienia i obozu, zdjęcia fotograficzne oraz liczne prace znajdujące się u pozostałych przy życiu członków najbliższej rodziny.

W dniu 11.11.1943 r. odznaczona została Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami a w dniu 3.2.1944 r. Krzyżem Walczącym.

Symboliczny grób Wandy Jezierskiej-Goedel znajduje się na Starym Cmentarzu w Łodzi, prochy natomiast wśród 4 milionów zamordowanych w Oświęcimiu, obok prochów jej siostry Janiny Żyźniewskiej i siostrzeńca Edwarda Żyźniewskiego.

Jenny Jezierska

1/2 DOKUMENTY DOT. OSOBY RELATORA

- Legitymacje Króże Walecznych, Londyn 1948, (oryg.),
k.2, s.1-4.
- Legitymacje Srebrnego Króże Zastugi z Mieczem,
Londyn 1948, (oryg.), k.1, s.5.

1/2/2

1/2/3

MINISTERSTWO
OBRONY NARODOWEJ

LEGITYMACJA

Nadanie ogłoszono
w „Dzienniku Personalnym“

MIN. OBRONY NARODOWEJ

Łączniczka Wende GODEL

Nr. 5 z dnia 30/XII 1949

(Oddział ... A.K.) jest uprawnion^o
do noszenia „KRZYŻA WALECZNYCH“

—(z okuciom)—

(podpis)

Londyn dnia 30 grudnia 1949

Z. Neđratow
Z. Neđratowski, mjr

12/51
MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
LEGITYMACJA

LEGITYMACJA Nr. 33431

Stopień, imię, nazwisko Łęczniczka

Wanda GOEDEL

Oddział Armia Krajowa

Odmianę zostało SREBR. KRZYŻEM ZASŁUGI
MILITARNYM Z MIECZAMI

Podstawa: Rozk. KKKK dowódcy A.K.
z dn. 11.XI.1943.

Londyn dnia 30/XII 1949

Legitymacja

pieczęć
jednostki

Z. Nadretowski,
mjr

T: 1312/WSK
+ JEZIEJSKA Weude
zew. Goedel

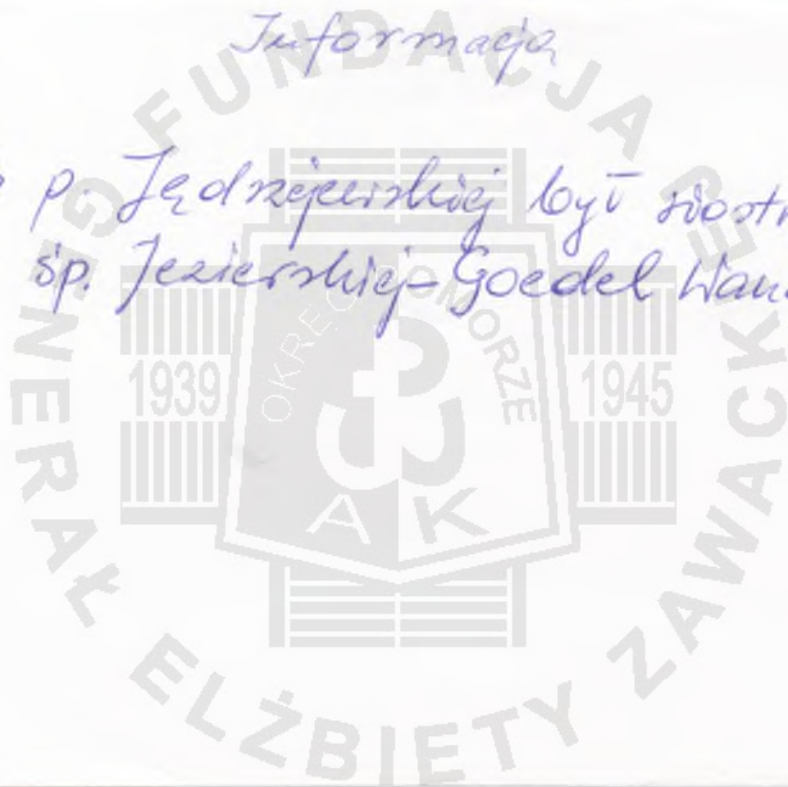
AK
tadz'
ob. tadz'

U Wypisy ze zrodle - 1.

D. Kw.

Informacja

mgr p. Jędrzejewski był sędzią
cew sp. Jędrzejewski-Goedel Handy

JEZIERSKA Wanda

